

SLOVENIJA.

List 42.

V petek 24. Listopada

1848.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za pol leta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Nagovor,

s katerim je g. Dr. Bleiveis, vodja slovenskiga društva pričujoče v velikim zboru slovenskiga društva dne 22. Listop. sprijel in pozdravil:

Naše društvo, dragi moji! je dete novih časov, ktere so nam naš Cesar z ustavo dali.

„Bodi svetloba vsim narodom avstrijskim“ — so mili cesar Ferdinand 15. dan sušca tega leta rekli — in svetloba je bila! — sonce nove sreče, sonce svobode je zasijalo narodom vsim. Zdej, zdej so dobile besede rajnciga Vodnika še le svoj pravi pomen — ne Napoljona, našimu Ferdinandu veljajo besede: Ferdinand reče:

Hirija vstan!

Vstaja — izdiha:

Kdo kliče na dan?

Ferdinand te kliče, Ferdinand, naš mili Cesar!

Spomlad svobode je pognala mnogo mnogo cvetlic, in novo življenje je začelo kliti po celim Avstrijskim.

Ena teh spomladanskih cvetlic je tudi naše slovensko društvo. Njezna cvetlica je bila ob rojstvu, kakor vsaka šibka, mlada stvarica, goreče sprejeta od mnogih, — hudo tudi sovražena od drugih. Pa zdrava korenina cvetlice se je branila nasprotnim viharjem, in je v mnogih težavah krepko življenje dognala do 6. rožnika pod perutami njene slovenske matere na Dunaji.

6. rožnika se je ustanovilo, kar je poprej le začasno (provizorno) bilo, in nova doba se je začela, veselejši rast mlade cvetlice, ker se je od dne do dne več vertnarjev prikazalo, ki so začeli za domačo cvetlico skrbeti. Marsikter vihar je pa vunder še čez njo planil, marsikter sovražnik jo je hotel še poteptati — pa zastoj je bilo vse! Pod varstvom mnogih domorodcev, po celi Slovenii razkropljenih, je poganjala zmirej krepkejši korenike — dokler je 10. in 15. dan Kozoperska očitni sad dozorila, ki je bil vsim verlim domorodcem vsee, in nad katerim so še clo njeni sovražniki dopadjenje našli — ta sad sta bila razglasila Slovincem ob času poslednjih Dunajskih prekucij.

Odsihmal je nastopilo slovensko društvo tretje dobo, v kateri je odbor na svojo roko razširil namen družtvinih postav po potrebi sedanjiga časa, nadjajoči se, de boste danes poterlili, kar je odbor v prid domovine začasno sam sklenil. —

Vse važniši dozdanje opravila slovenskiga društva Vam bojo danes zvesto na znanje dane. De se odbor ni ne truda, ne protinstva bal, in de je bila njegova volja živa in goreča — zato Vam zastavim svojo vest. Če pa vsiga vunder nismo storili, kar bi morebiti treba bilo, — in če je marsiktero delo tudi pomankljivo ostalo, nam ne boste za zlo vzeli, ker veste, de vsak začetek je težaven.

Zveseljem bomo danes sprejeli Vaše opombe, Vaše svete v prid naše mile domovine. Odkritosereno govorite, prosimo Vas, cesar želite, — po domače, kakor zvesti prijatli se pomenimo, kaj bo še storiti, in kako nej se stori.

Vse se giblje, vse živi po slovanskih zdej deželah, povsod slovanska reč veselo klije! Pa — veliko dela nas še čaka.

Ktere opravila pa nej nam bodo zdej nar perva, nar imenitniši? Dovolite misvoje misli o tem predmetu razodeti, in jih Vam v predvark ponuditi.

Nar perva, nar silniši potreba je omikanje našiga prostiga ljudstva, in vsih omikanih Slovincov nar svetejši skerb nej bo: prostimu, dolgo zanemarjenimu ljudstvu iz tmin nevednosti na luč omikanosti pomagati.

„Tudi naroda otes je slavniga čina poslopje,

Serčno tesači tedaj, strezniki dvignite se!

Žile odpri globočine rudar, ozri se po zlatu,

Jekla ne zabi o tem, cene junaške je znak.

Scer pa izročimo vse Velikimu Mojstru višave?“

Ste slišali perviga slovenskiga pesnika besedo: „Tudi naroda otes je slavniga čina poslopje!“

Naše ljudstvo, kterimu čast in hvala gre, de si je v teku časov čisto pobožnost ohranilo, je dobriga serca in pa bistriga uma. De je pa v vednosti zaostalo, ni toliko ljudstvo krivo, kakor žalostni poprejšini čas, ki mu je le malo pomočkov ponudil, de bi se bilo v mnogih vednostih izurilo. V njegovim maternim jeziku se je le malo pisalo, nemškiga jezika pa revčiki niso razumeli. Ali je tedej moglo drugač biti? Molitvene in pobožne bukve in pa pesmito je bilo skorej vse slovstvo poprejšnih časov. Bog nas obvari, de bi molitvene bukve zame-tovali, ktere so ljudstvu potrebne, — pa tudi ne, de bi slavnih pesniških del po vrednosti ne čislali, ki so prava omika sleherniga jezika, — ali to je vse premalo za otes prostiga ljudstva! Kmetijska krajnska družba pod predsedništvom grofa Vuka Lichtenberga, s svojimi rodoljubnimi udi je bila perva, ki se je v letu 1843 usmilila uboziga kmeta, de mu je začela zidajo mnogih koristnih bukev v maternim jeziku luč mnogih vednost prižigati. Pa v 5 letih se ne da popraviti, kar je bilo sto in sto let zamujeniga — in tako je stopilo naše prosto ljudstvo v sedanjo novo dobo, kakor okerno dete, ki pervikrat na noge stopi. Svobodnost mu je bila oznanjena — pa kako je več del izmed ljudstva svobodnost razumel? „Zdej je vse preč, zdej je vse frej“ se je slišalo krog in krog, in šuntarji in podpihovavci so imeli vernih poslušavegov dovelj! Hvala Bogu, de so naši kmetje prebrisane glave in de svojih ušes niso popolnoma zaperli podukam svojih duhovnih pastirjev in svoje dobromisleče gosposke, in de so poslušali opomine časopisov, ki so jim odkritosereno resnico razlagali. Tako jih je njih prirojeni razum in njih poštenje obvarovalo, de zapeljivcem niso vsiga verjeli in de so se lepo imé mirnih deželanov ohranili tudi ob času nevarnih prekucij.

Njih volitve na Dunajski zbor pa so očitno pokazale, de jim potrebne višji razsodbe manjka, zakaj volili so — kakor je znano — več del take poslance, ki clo nobeniga zapopadka od tega nimajo, od kogar se v ustavnim zboru govori.

In vunder jim tako napčnih volitev ne smemo preveč za zlo vzeti — volili so po svojih mislih, brez pomislika, de še clo za odpravo tlake in desetine njih poslanci ne bojo vedili nič veljavniga govoriti, in de v vsih družih, za deželo imenitnih rečeh, clo nobeniga zapopadka nimajo.

Kaj de je narodnost? se takim poslan-cam še ne sanja ne, in vunder so narodne pravice tako imenitne, in tudi nar manjšiga kmeta tako zadevajoče reči, kakor desetina in tlaka.

Kmet je po ustavi, ki so nam jo Cesar dali, svoboden državljan postal, kakor mestnik v gosposki suknji — in vsrenjski napravi (Gemeindeverfassung) bo imel na svojim domu ravno toliko govoriti, kakor mestnik v mestu.

Nes pametna misel je tedej, če kdo misli: za kmeta je motika in kramp, ne pa branje in Novice. To je bilo nekdej tako — in Bogu nej bo potoženo, de je bilo tako. Cesar pa so po ustavi tudi kmeta osvobodili — in če se hoče svobodni človek spodobno obnašati, mora omikan biti,

Lejte, dragi moji! opravil na kupe! Svojim dragim bratom po kmetih moramo pomagati, de se bojo povzdignili k ti vednosti, ktero bojo dosihmal potrebovali, de se bojo obnašali kot svobodni, razumni državljani.

Nar več jim bo že s tem pomagano, de njih materni jezik — jezik naše slovenske domovine — bo kraljeval po deželi; kakor se spodobi, — de ne bo več zaničevani pankert, ampak de bo pervak v šoli in v kancelijah, ktere imajo z ljudstvom opraviti.

(Konec sledi.)

Slovensko društvo v Ljubljani je v seji 19. Listop. sklenilo, naslednjo prošnjo na pre-svitluga cesarja oddati:

Vaše c.k. Veličanstvo!

Slovenski narod je cesarstvu stoletno ver-nost in udanost ohranil. Desiravno po poprejš-nih zatiravnih razmerah vladjanja v svojim narodnim občutu in v svoji narodni omiki zader-žan, je vedno za svitli Habsburško-Lotrinski prestol z nepremakljivo zvestobo stal.

Vzdigoval je svoj nerazkrušljivi scit zoper meč sovražnikov, zoper nevéro in zoper po-gubno iz jutrovih dežel vdirajočo kugo, v bram-bo avstrijskiga cesarstva.

Ta narod bo tudi zdaj v razdruživnim vrenji narodov močni jez postavil, odbiti Austrii nevarne naklepe nemškiga narodniga zbirališa v Frankobrodu.

Zdej so Slovenci prijeli plačilo za svojo neganljivo zvestobo. Cesarska beseda je svo-bodo in narodno enakopravnost izrekla.

Edino, veliko cesarstvo je tako še le ob-činstvo vsim v njim zedinjenim narodom posta-lo, in Slovenci z veseljem kri svojiga zvestiga serca za-nj zastavijo, prepričani, de se bodo tudi drugi enako opravičeni narodi obširne države te udanosti radi vdeležili.

Frankobrodski narodni zbor se je z znanimi razdelki prihodne nemške ustave zavezo avstri-janskiga cesarstva ločiti prederznil.

Modro vladarstvo Austrije se bo brez dvombe izpeljavi tacih sklepov z vso močjo zo-perstavilo.

Ponižno podpisano slovensko društvo se ne prederzne, veljavno mnjenje visokimu prestolu ponuditi, — kakor glas želja in občutov sloven-skiga naroda pa vunder za svojo dolžnost spo-zná, Vašimu Veličanstvu in v obliči svetá misli slovenskiga ljudstva razodeti.

To ljudstvo je v nerazdeljivosti avstrijan-skiga cesarstva prvi in nedotakljivi pogoj svojiga narodniga življenja na podlagi zago-tovljene enakopravnosti vsih narodov spoznalo.

Iz tega vzroka je z nezaupanjem v nemško edinstvo, zoper svoje prepričanje in le iz spoštovanja cesarskiga vkaza, poslance za Frankobrod volilo, kakor leto volitni zapisniki spričujejo.

Pri tem ravnanji se je slovenski narod deržal pravila, de, če prav se zgodovinska, na pragmatiski zakon in na pismo nemške zveze operta pravica pri ustavni vladi kterimu omajana biti zdi, saj prirojena državna in narodov pravica nepremagljiva bramba in jez biti mora zoper silo časov.

Nemški narodni zbor v Frankobrodu na Majnu rani z svojimi sklepi ne le zgodovinsko temu tudi prirojeno pravico avstrijskih narodov, in vsi avstrijski poslanci, če bi tudi vsi enakih misel bili, zavoljo manjšiga števila takih sklepov vstaviti ne morejo.

Dolžnost lastne brambe zaukaže tedej vsim avstrijskim narodam se takim počenjanju oestro zoperstaviti.

Ponižno podpisano slovensko društvo, ki po svojih udih iz vsih slovenskih krajev želje in misli slovenskiga naroda pozna, za svojo sveto dolžnost derži, namesti njega se tu oglasiti in pristopi k visokimu prestolu Ferdinanda dobrotljivega z prošnjo:

Vaše Veličanstvo naj blagovoli milostljivo narediti, de se slavjanski poslanci iz nemškiga narodniga zbirališa v Frankobrodu nazaj pokličejo. Slovensko društvo v Ljubljani

19. listopada 1848.

Slovensko društvo v Celovcu Slovincam na Koroškim.

Hud jarm podložitva je tlačil vse narode avstrijskiga cesarstva. Nemci, Slavjani, Vogri in Talianci so zdihovali pod to težko butaro; alj — hvala bodi Bogu! prišli so boljši časi. Deržavni zbor na Dunaju je sklenil, in naš milostljivi cesar s svojim ministerstvom je poterdil: „da imajo podložitvo, zaveza med gruntnimi gospodskami in podložnimi, in vse dolžnosti, dela in davki, ktere iz podložitva izvirajo, in podložno zemljo zadevajo, odsihmal na veke nehati; nekatere brez vsiga, druge po primernim odškodovanju“. To veselje postavilo od 7. Kimoveca t. l. je svitli cesar po tim še večkrat ponovil in poterdil: rešenje od te butare je taj gotovo! — Alj nas Slavjane je žulil še drugi, še težji jarm, — jarm ptujiga, nemškiga jezika v kancelijah in v šolah. Nemščina v pisarnicah je uzrok ali urzah, da smo Slovenci velikokrat posmehevanje in porevanje, škodo in krivico terpeli, da nobeden Slavjan do boljšiga stanu, do časti in nar manjše deržavne službe brez nemščine priti ni mogel; — nemščina v učivnicah je uzrok, da Nemci skoraj vsaki, Slovencev pa le clo malo brati in pisati zna, ker so se slovenskim otrokam nemške čerke, nemške nerazumljive besede v glavo zabijale; — nemščina le samo čislana je uzrok, da se marsikteri učenih in častitih gospodov mile matere Slovenije sramuje, njegovi sreči in povzdigi se zoperstavlja, nej — svoji lastni materi — smertno jamo kople; — nemščina le sama s vsimi pripomočki obdarovana je uzrok, da smo mi Slavjani zastran omike in izobraženja zadostali, in da moramo sedaj po nedolžnim zasmehovanju in gerdih imen slišati. Serce nam od žalosti poka, ki spomenamo na vse to, in še več takiga: — oj! to je bil hud, hud jarm!

Pa glejte ljubi Slovenci! že je roka stegnjena, tud te jarm nemščine nam odvzeti. Milostljivi cesar in deržavni zbor sta že izrekla jednakost in enakopravnost vsih narodov in jezikov po celim cesarstvu, v kancelije in šole se ima povsod materni jezik vpeljati. Brati! alj to niso zlate besede? pa vender so še koj le samo besede; da se tudi v djanju morejo pokazati, je treba:

1. Da se koroška dežela v dva kroga razdeli, namreč v slovenskiga in nemškiga. Po starim kopitu je koroška dežela

brez vsiga prida in pomena razdeljena v zgornjo in spodnjo Koroško; po novim se mora razdeliti po jeziku, kar se je s štajersko že letas zgodilo, in se bode s celo Austrijo mende zgodilo. Naša koroška dežela se prav lahko, brez vse zmotnjave po jeziku k neizmernimu pridu Slovincov razdeli, ker sto in osemnajst tavžent samih terdih Slovincov na južni strani koroške dežele prebiva. Kak lepa in mogočna bo slovenska dežela, alj te slovenski koroški del tud zanaprej, kakor do sedaj pod Ljublanskim poglavarstvom pri slovenskih brateh ostane! Kar nekteri kvasajo, da so nam naši slovenski brati v Kranju sovražni, da smo od njih veliko škode terpeli, tak je to nesramna laž, nemško maslo in skrita zvijača, nas Slovence še daleč razcepljene, med seboj razkacene, in tako slabe in ptujcam sužne obderžati. Saj je po celi vladiji le nemški duh gospodaril, saj smo za poglavarje že od nekdej le samo terde Nemce imeli: od glave je riba smrdela. Pa za naprej, ako Bog hoče, ne bo več taka, mi bomo dobili domorodce, gospode slovenskiga roda.

2. Da se v tim slovenskim krogu (kresije) v vse očitne službe in kancelije visoke in nizke, duhovske in deželske, slovenski jezik začne vpeljevati. — Alj ni koristno in potrebno, da se pri svojih zbiorih od svojih reči v maternim jeziku pomenkate, da se s svojimi predpostavljnimi v slovenskim jeziku prav po domače pogovarjate in posvetujete; da postave, ktere vas tak živo zadenejo, in po kterih bote sojeni in kaznovani ali štrafani prav dobro zastopite. Kaj bi Nemci rekli, ki bi se njim poslale oznanila v slovenskim jeziku? na mestu bi jih raztergali.

3. Da se v šolah slovenskiga kroga po postavah navk v slovenskim jeziku podeljuje. To je ja modro in naravno, ako se slovenski otrok narprej v slovenskim jeziku keršanski navk, brati, pisati, rajtati i. t. d. uči, in po tim še le tud nemški jezik; dobro je res, ako Slovenc tud nemški zna, alj vender nemščina je bila, pa ne bo več samozveličavna. Dosihmal ste se koj malo, ja clo nič slovenski učili, za to tud nekterih besed in bukev nemal težko zastopite: pa le malo potepčenja in truda, ljubi Slovenci! in vam pojde vse gladko od rok.

4. Da slovenski krog v nemški deržavi ne zibne. — Znano je vam, da Nemci v Frankobrodu kujejo nemško zavezo, in hočejo k njej tudi nas Slovence perpeti v našo narveči nesrečo. Tam bode prišlo sedem Nemcev na eniga Slovence; v dunajskim zboru prideta le komaj dva Slovence na eniga Nemca, in vender so se Nemci že bali in gerdo memrali; kaj bi se mi Frankobroda ne bali in po vsi sili branili? alj nas ne bojo Nemci tam vselej prekosili? alj ne bomo mi slovenske sirote po nemški pisali rajali? Zato mi Slovenci odkritoserčno svojo voljo izrečemo in iz celiga serca zakličemo: „Nič, še piškoviga oreha ne, za nemško zavezo, — vse, blago in kri, vse pa za ustavniga cesarja Ferdinanda Dobriga, vse za edino, mogočno in svobodno Austrijo!“

Ljubi slovenski brati!

Te štiri reči so vam tak potrebne ko ribi voda; za to smo jih pa tudi v svojim prvem nagovoru vam oznanili in razjasnili. Zavupajte nam! mi Slovenci iščemo srečo Slovincov! Bogu je znano, kar smo zavolj slovensčine že požerli in preterpeli; za vse to le samo to prosimo: Slovenci zavupajte nam rodoljubam! Varujte se vsakiga, ki vas drugači uči, vas šunta: on je vaš sovražnik, spodite ga! Te štiri reči priporočajte prav živo svojim poslancom, zarotite jih per živim Bogu, de se na Dunaju in Celovcu obnašajo kakor Slovenci, nikar pa, kakor dosihmal, ko terdi Nemci! Alj zamorca nihče ne vmije; za tiga del je nar boljši in modrejši, da se kake prošnje napravijo, po vsih slovenskih farah podpisavajo, in se kakor vaša volja in tirjanje deržavnim zboru podajo. —

Dragi Slovenci! poiščite nas v Celovcu, pristopite k našimu društvu, da se sami prepričate, da mi Slovenci Slovence za res osrečiti želimo in de bo skoz vaš pristop naša beseda bolj močna in več veljavna. Ino alj se vam naš zgoraj razodeti svet ali rat dopade, tak pridite nekteri možji k nam v Celovec; tam bomo se od tih štirih reči še daleč pogovorili in videli, kaj je storiti.

Slovenci zavupajte nam, svojim slovenskim bratom! alj mi pri vas, kakor smo tudi vredni, zavupanja najdemo, tak hočemo tud za naprej vse vaše želje in prošnje s vso močjo podpisati, in vam po slovenskim časopisu „Slovenija“, ktero vam serčno serčno za brati priporočimo, vse za vašo srečo ali nesrečo važno in imenitno oznaniti. Slovenci, brati! z Bogam!

Slovensko društvo v Celovcu.

Dunajske ulice (Wienergasse Nro. 30.)
v Berovi kavarnici.

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenske dežele.

Daljni razglas pogovorov odbora sl. družbe v Ljubljani. 26. Kim. 1848. Doveseni natis obeh zvčzkov slov. pesmi („slov. gerlica“) se prevzame in v prodaj poda. — Za novo družbino staniše se orodje ponudi, in za ogled odbor posebni vstanovi. — Pogovor in sklep z tukajšnjim filharmoničkim zboru se združiti. Dovoljenje pohvalniga pisma na vodja Ljubljanske mestne gosposke zavolj vpeljanja slovenskih napisov po ulicah.

3. Kozoperska. Sklep, ministru notrajnih oprav zahvalno pismo poslati zavolj ukaza zastran spoznanja slov. barv. — Odgovor ministra uka na vlago zbora zastran vseučiliša v Ljubljani. (Njega potrebo ministerstvo spozna, tode vpeljanje mora čakati bolji dobe.) — V zadevi silno potrebna vpeljanja domačiga jezika v deželne šole se udi opomni, po natisu primerno to reč podpisati.

18. Kozop. Devet odbornikov se odloči za bero in v red devanje besedi, ki se znajdejo v pripravah za slov. besednik. — Udje slov. semeniške družbe se vpišejo v sedajno družbo prosti vpisnine, ker so ji svoj zberk knjig podali. — Spisek oklica na narod zavolj zadniga punta na Dunaju. — Dopis z Maribora zastran prestavljanja ministerjalnih ukazov v slov. jezik. — Sklep, za družbino staniše ne tam gori imenovano staro, timuč novo orodje po ceni napraviti. Prevdark tega potroška. —

15. Kozop. Načert družiga oklica zavolj dunajskiga punta, in sklep, oklic po vsih slovenskih deželah razpošiljati. — Začasna poprava perviga odstavka družbinih postav in sklep, njo po časopisih razglasiti.

24. Kozop. Nekteri filologi se po pismih naprosijo pregledovati perve dela v besedniku. Gosp. fajmošter Medved pošlje pripomočnih spiskov za besednik. Zahvala. — Sklep, zavolj ministerjalniga ukaza zastran dveh slov. učnikov pravnštva v Ljubljani, tukajšne pravnike k pogovoru zato potrebnih reči poklicati. — Odprava poročnikov k nj. svitlosti, gospodu poglavarju dežele z prošnjo, de bi se od sedajnega dunajskiga ministerstva, ali deržavniga zbora dohajoče povelja ne spoznavale in ne razglasovale.

31. Kozop. Prejemba prijazniga pisma z Ložke doline. — Ponudba gosp. Navratila, domači jezik v Ljubljanski šoli učiti. Se priporoči častivred. škofijskimu konsistoriju. — Gospodu Mažgon in Dr. Ernst Lehman družba pri deželnu poglavarstvu za učenike pravdoznanstva priporoči. — Sklep, veliki zbor slov. družbe kmalo poklicati.

Z odbora slov. družbe v Ljubljani.

V Ljubljani 20. List. Naš za slovensino vneti g. Navratil, vrednik Vedeža, je že pričel našim učencam slovensino razlagati in občut narodnosti v njih mladih sercih obudjati. Bog blagoslovi trud njegov!

Iz Ljubljane. V sredo 22. t. m. je bila slov. družba v praznovanje svojiga veliciga zbora slovensko igro v gledišu oskerbela. „Tat v mlinu“ je igra po česki: „Čeh a Nemec“ za ta večer napravljena, zlo smešna, zvijača in začudljivih prigodkov polna, ki se nar. več okolji zmot. ovija izvirajočih z dvojniga jezika, slovenskiga in nemškiga, katerih vsakiga le nekatere osebe igre znajo, druge pa ne. Tri ljubljanske cveteče gospodične in več ko dvajset rodoljubnih gospodov je speljalo to igro z mnogim petjem tako dobro in veselo, kakor smo v slovenskim gledišu že viditi vajeni. Z toliko večji hvalo se mora to spoznati, ker je dosti nastopov v igri, ki se z malo pozornostjo in vednostjo igrati ne dajo. Ljubljanci, zdaj pravih, zurjenih nemških igravcov vajeni, so vunder toljkšno hvalo našim prostovoljcem dajali, de večji ne more biti. Je prišlo v hišo štefih več ko 900 gledavcov in z vsih ust je „živijo“ donelo. Prav domače, slovensko praznovanje je bilo, kar se kaže posebno z želje na zadnje od gledavcov glasno oznanjene, de bi se h koncu še iskrena pesim: „Hej Slovenci, naša reč slovenska živo klije“ zapela. Prav žal nam je, de pevci niso mogli tega storiti. Tri igre smo imeli letas v gledišu slovenske, vse tri smešne, modre še ni bilo. Tako bi nam pa kaj dopadlo tudi enkrat viditi. Znabiti, de bi se dala ilirska: „Turci pod Siskom“ v našimu jeziku narediti, ki je polna duha narodne serčnosti, kateri v mladih igravcih jako živi. Kmalu bomo neki še dve izvirni slovenski igri dobili od znanih verlih pisateljev, ki sta te dela, kakor se sliši precej že do konca dopeljala. Bog daj srečo! Kaj taciga nam je treba.

Iz Krajna zvemo, de je slavnj pesmenik g. Dr. Prešern zbolel. Bog nam ohrani mojstra v narodovim duhu zloženih pesem!

* Imeniten je pogovor, kteriga je imel Vindišgrec z učenkam veroznanstva Fistram. Pustivši si ga predstaviti, mu je rekel po priliki tako le: Znano mi je, de ste zasmehoval cesarske razglase in moje oznanila, znano mi je tudi, de ste dražil študente in mene imenoval ustavniga bombardirja. Zdaj stojite pred mojo sodbo. Vender vam pokazati hočem, de bolj vem, kaj je ustava, kakor vi, in de se je bolj deržim. Vi ste državni poslanec. Pojte z Bogam.

Iz Cela. V nedelo 12. dan t. m. se je slišal prvi Slovenski glas v našem gledišu (Theater). V med drugim so se tud zapele dve slovenske pesmi, namreč: „Zakonski prepir“ in „Moje želje“. — Kakor hitro se zaslišijo rahli glasi domačiga jezika, postane od samega veselja hrup in pokanje z rokami. Nekemu gospodu, ki je v predzadni klopi sedel, so se od samega veselja solze vlile. Čast tebi, verli domorodec! Komu pa zahvalimo mi Celani ta srečen večer? — komu drugemu, kakor častitemu gospodu Janezu Kr. Jeretinu, natiskarju in založniku Celskih Novin; — njemu bo ostala ta čast, da je on prvi Slovenšino v gledišu razglasil. Večkrat, ko se bo kaj slovenskega vmed nami slišalo, bolj bo slovenski rod svoj jezik častil. Zatorej slava gospodu Jeretinu!

Enaka hvala in Slava gre pa tud častitemu gospodu Pavlu Kajndelstorfer, predstojniku našega vbožnega društva; z neprenehljivim trudam in tud s svojim premoženjam se on vedno prizadeva v resnici potrebnim vbožcam revšino polajšati in njim solze zbrisati.

V naših latinskih šolah učijo učitelj verstva, gospod Janez Grašič v Slovenskem in Nemškemu jeziku vero.

Gospod Valentin Konšek, vrednik naših Novin, učijo Slovenski jezik v latinskih šolah vsak teden skozi 4 ure, in imajo 92 učencov.

Tud Laški in francozki jezik se učita, Pervega učijo gosp. Fr. Šaffenhauer, drugega pa gosp. Jož. Šoler.

Gosp. učitelj Lavre Hribar so nauk udo-

urnosti (Gymnastik) prevzeli, pri ktermu njim bodo gosp. učitelj Šuler pomagali. — Tako se skerbi za omikanost učencov v naših latinskih šolah, ktere vižajo slavnj predstojnik gosp. Hartuid Dorfmann z svojoj že povsod zdavnaj spoznanoj umnostjoj in modrostjoj.

V drugi, poprej samo Nemški šoli so vodja šol tud Slovensko berilo „Blaze in Nežica“ vpeljali; ravno tako tud v dekliški šoli. Verstvo se pa tudi, kakor v latinskih šolah v Slovenskem in Nemškemu jeziku uči. To so vpeljali zdašni visokočasti-vredni apat, gosp. Matija Vodusek, že davnaj, kir so še vodja Celjskih šol bili. — Tako bo zdaj še šibko drevesce Slovenije z časama večji zraslo in z svojim rodovitnim vejami senco dalo, pod kteroj bomo mnogi lepi dan od popotvanja utrudeni mirno in sladko počivali. Gospodam pa, kateri so drevesce zasadili, in ga v rastju polivajo in podpirajo, bo vedno ostala hvala vsih domorodcov.

(Celj. sl. n.)

Hervaska in slavonska dežela.

Iz službinjiga oznanila vzamemo: „Iz Nedelišta 13. Listop. Danas pred poldnem je prišel fml. Dahlen s svojoj vojsko sem, in je osvojil Čakovec, kjer bo tudi ostal, kar bo velika dobrota za Hervasko mejo. Od zdaj ne bo več treba kordona pri Dravi zoper Medjumurje (zvunaj pri Križovljanah) in Medjumurje je zopet naše. Sovražnik se je povsod vmaknil.

* Poterdi se, de je baron Jovič, zapovednik terdnjave Oseka, ki jo je bil Madjarom za 60,000 gold. prodal; pamet zgubil. Namesti njega komandira Kazimir Batjani.

* Okoli Zagreba se kmetje puntajo zavoljo dajanja gornice (desetine); narodna Zagrebska straža je bila proti njim poslana. —

Kadar smo Medjumurje dobili, piše Slavenski Jug, smo še le zvedili, zakaj so bili Madjari se Štajercov lotili? Oni so bili začuli, de se jim bo celi regiment Wimpfen, ali saj en bataljon k njim pridružil, ako mu samo priložnost dajo, in zato so mu hotli priložnost podati, de so Štajerce napadli, kterim je bil malo pred Percel pisal, de štajerskih mej prestopil nikakor ne bo. Ravno ta Percel je vodil to tolovajsko trumo nad Štajerce; kakor hitro se mu je pa tisto delo skazilo, je pisal drugi dan Nužanu, de se je vse brez njegoviga znanja pripetilo bilo.

Ogerska dežela.

20. listop. so jeli c. k. vojaki blizo Theben most čez Moravo delati. Madjari so zastonj skušali to delo vbriniti. V Prešporku se pripravljajo Madjari na brambo in veliko madjarskih vojakov je mende tam zbranih. Kar pa dobrovoljce in kmete zadene, povsod bežijo pred cesarsko armado. Prihodni teden se bo boj od vsih strani zoper Madjare pričel.

(Graz. Z.)

Nj. V. cesar je razposlati pustil več razglasov na narode ogerske krone, izmed kterih sta narvažniši eden dan narodam Ogerske, Hervaske Slavonske in erdeljske dežele in vojniške meje ali granice v Holomcu 6. list. brez ministerskiga podpisa, drug pa na kmete, ki stanujejo v deželah ogerske krone od 7. listopada. V prvim razglasu stoje po razloženih okolšinah na Ogorskim naslednje važniši verste: Naša volja je stanovitna z vsimi sredstvi, ktere nam naša kraljevska dolžnost in oblast podaja, oprostiti dežele ogerske krone tega žalostniga stanu. Mi upamo, de bomo z vsemogočo pomočjo božjo ustavno slobodo za zmirej vterdili na stanovitni podlagi dobriga reda, in de bomo tisto politiško vez, ki ogerske kraljestvo v monarhiji veže, tisto vez vzajemne koristi, brambe in vseh potreb, posvečeno z obstankam od 3 stoletij — včverstili z vsemi poroštvji, ktere tirjajo interesi narodov. In po opombi dani vsem zvestim domovine sinam, naj ga v tem početji podpirajo, sklene z sledečimi besedami:

V ta namen in konec zapovemo vsem poglavarjem, naj se imenujejo kakorkoli, v naših zgori imenovanih kraljestvih, de brez iznimke v vsem poslušajo ukaze in zapovedi, ktere jim bo naložil za povernenje miru in pokorenje punta Feldmaršal knez Vindišgrec, kteriga smo za to poslali in mu vsaktero pooblastenje podelili; drugači naj vsak, kteri bi nasproti ravnal, pripiše samimu sebi neogibljive nasledke svoje nepokoršine. —

Austrijska dežela.

Ruski car Nikolaj je podelil Vindišgrecu velki križ reda sv. Jurja in pa Jelačiču velki križ Vladimirjeviga reda z pohvalnim pismam. — Novo ministerstvo je mende zloženo. Knez Feliks Švarcenberg za zvunajne, grof Stadion za notrajne oprave, general Kordon za vojništvo, Bach pravico, Bruck za kupčijo ali deržavne dela in Tinfeld za kmetijstvo. Vessenberg, se misli, bo samo predsednik ministerstva. Za šole in očitno omiko še ni nobeden zaznamvan; ker ga česki poslanec Helfert prevzeti ni hotel.

Štajerska dežela.

Ker je general Nugent za dobro spoznal, nekatere kraje v deželi in med temi tudi višavo na gradu v Gradcu z vojaki obdati in posesti, zagotovi deželno poglavarstvo, de se je to samo v brambo dežele proti Madjarom zgodilo.

Po drugih deželah se je bila raznesla povest, de je tudi Gradec v stan obsede in pod vojaško postavo djan; eni so clo pravili, de je bil Gradec bombardiran. Ali Graške novine zagotovijo, de tam popolni mir vlada.

Akademijsko kardelo je dragovoljno orožje izročilo; demokratiško in društvo delavcov se je razšlo!

Ptuje dežele.

Nemška. Zopet se je nemški zbor v Frankobrodu smešniga storil z odpravo dveh poslancov do Avstrijske vlade z namenam, jo zavolj vstreljenja puntarja Rob. Bluma na Dunaju pretresovati, kteri je so-ud nemškiga zbora bil, izvoljen v Lipsku na Saksonskim. In zadnič je clo sklenil, de se morajo vsi, ki so Blumove smerti krivi, kaznovati. Tudi v Berlinu je sklenil ta zbor se glasiti v razperitjah med kraljem in pruskim zboram. Kaj de je na Dunaju ali v Berlinu opravil še ne vemo. Še v drugimu kotu Nemškiga se zlo čez Avstrijo in moč, z ktero je razsajavce na Dunaju vkrotila, repenčijo. V Štutgartu je namreč modri zborčik Virtemberskiga kraljestva sklenil, de naš Cesar oblasti ni imel divjih (!) Horvatom čez Dunaj poslati. O ljubeznivi bratje Nemci! V Berlinu je ravno kot na Dunaju vojaška postava; vse orožje se pobira, narodni zbor se na pot proti Brandenburgu podaja. Saksonski zbor se tudi grozi nad Avstrijo zavoljo obsodbe Bluma.

Laška. Premaga čez dunajski punt, je Lahe, ki so ga z denarji močno podpirali, zlo vstrašila, ne le Benečanske, tudi druge Lahe na Avstrijskim, in govori se, de so Benečani Cesarju podvreči se, ponudili. Verjetno je že zavolj tega, ki tam vse narobe gre, ni miru ne reda, vlada nobene moči več nima, in velika množica prebivavcov, posebno nizkiga stanu, Avstrijsko vlado nazaj tirja. — V Neapoli je zopet punt vstal, in to poglavitno mesto od kralja v obsedni stan djano bilo. V Rimu je zdaj general Zucchi za ministra vojašinje, tisti ki je bil pred avstrijski oficir in zavolj puntanja dolgo v Palmanuovi zapert. Delavno in oestro on rimsko armado za vojsko pripravlja.

Britanska. V Londonu, Edinburgu in okolicah teh mestá kolera veliko ljudi mori. Narveč v Edinburgu. — Britanci imajo hudo vojsko v izhodni Indii, kjer se je skor cela Lahorska dežela čez-nje vzdignila. Multan so že mogli zapustiti. —

V Egibtu stari baša Mehemed Ali še v norosti živi. Sin njegov Ibrahim baša, sedajni vladar je v smertni bolezni in se ne peča z vladarskim opravilam. —

Odgovorni vrednik *Matéř Cigale*. — Natisnil in založil *Jožef Blažnik* v Ljubljani.